

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: 17 Ekim 2025

Sayı: 14459

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili**35347****TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

Aşağıdaki sorularımın Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim 15.10.2025

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

Yoksulluk, ekonomik temelli sosyal ve toplumsal sonuçları olan bir krizdir. Ortalama yaşam süresinden beslenmeye, sağlıktan ulaşma ve barınmaya kadar temel yaşam hakkını doğrudan etkilemektedir. TÜİK'in Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırmasına göre Türkiye'de en az 17 milyon 821 yurttaş en temel ihtiyaçlarını dahi karşılayamayacak kadar yoksuldur. Yoksulluk oranı yüzde 21,2'ye yükselirken her on yurttaştan ikisi yoksul hale gelmiştir. Düşük asgari ücret, ağır vergiler ve adaletsiz gelir dağılımı, çalışan yoksulluğunu her geçen gün artırmaktadır. 2024 yılında Türkiye'de çalışanların yoksulluk oranı %10,7'dir. İşsizliğin yüksekliği, bu yoksulluğun daha geniş kitleleri ve aileleri etkilemesine yol açmaktadır.

Ücretler enflasyon karşısında hızla erirken, milyonlarca emekçinin alım gücü her geçen gün daha da düşmektedir. Buna rağmen, işçilerin yarısına yakınının açlık sınırının altında asgari ücretle çalışması yoksulluğun kitlesel bir hâl almasına yol açmakta ve Türkiye'deki derin yoksulluk krizinin en somut göstergesini oluşturmaktadır. Resmi veriler, bu gerçeği ortaya koymaktadır: 2025'in Eylül Ayı dört kişilik ailenin aylık gıda harcaması tutarı (açlık sınırı) 27.970 TL. Gıda ile birlikte diğer tüm temel harcamalar için haneye girmesi gereken toplam gelir tutarı (yoksulluk sınırı) ise 91.109 TL. Asgari ücret ise yalnızca 22 bin 104 TL'dir. Aynı dönemde en düşük memur maaşı 50 bin 503 TL, en düşük emekli aylığı ise 16 bin 881 TL seviyesinde kalmıştır.

Resmi verilere göre bu yoksulluk en çok çocuklar etkilenmektedir. 2024 yılında 18 yaşından küçük çocukların %38,9'u yoksul ya da sosyal dışlanma riski altında olduğu ve TÜİK'in açıkladığı verilere göre bu oran; 18-64 yaş grubunda %26,3, 65 yaş üstünde ise %23,3'tür. Toplam yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında olanların oranı ise %29,3 seviyesindedir. Çocukların hayatlarının en çok ihtiyaç duydukları döneminde sağlık, beslenme ve eğitim gibi temel haklardan mahrum kalmaları, onların fiziksel ve zihinsel gelişimini olumsuz etkilemektedir. Yoksulluk içinde büyüyen çocuklar, erken yaşta çalışma hayatına girmek zorunda kalmakta ve çocuk işçiliği hızla artmaktadır.

Ülkemizde yoksulluğun bir diğer boyutu da toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir. Kadınların yoksulluk veya sosyal dışlanma riski erkeklere göre daha yüksektir. Kadınlarda bu oran %31,5

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

35347

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

iken, erkeklerde %27,1'dir. Gelir adaletsizliği ve sınıfsal eşitsizlikler, aileleri yoksulluk döngüsünün içine hapsedmeye devam etmektedir.

Hanehalklarının tüketim harcamaları incelendiğinde, yoksulluğun en net hissedildiği alanların en temel ihtiyaçlar olduğu görülmektedir. Çeşitli araştırmalara göre 2023'te toplam hanehalkı başına aylık ortalama tüketim harcaması 24 bin 383 TL iken, 2024'te bu tutar neredeyse iki katına çıkarak 45 bin 344 TL'ye ulaşmıştır.

Ülkemizde gelir dağılımındaki adaletsizlik her geçen gün daha da büyümüş ve Avrupa'da gelir eşitsizliğinin en yüksek olduğu ülke konumuna çıkmıştır. Bu durum, millî gelirin toplumun geniş kesimlerine ulaşamamasına, zenginlerle yoksullar arasındaki makasın açılmasına ve orta sınıfın giderek yok olmasına yol açmıştır. Eurostat'ın verileri, göre AB ülkelerinin ortalama Gini katsayısı: 0,344, Türkiye'nin Gini katsayısı: 0,461'dir. Avrupa Birliği ülkelerinde en zengin yüzde 20'lik kitleyle en yoksul yüzde 20'lik taban arasındaki gelir farkını gösteren S80/S20 oranı 4,66 iken Türkiye için bu oran 9,06'dır. Bu durum Türkiye'deki zengin tabaka Avrupa ortalamasının iki katı olacak şekilde yoksulların 9 katı gelir elde ettiğini ortaya koymaktadır.

TÜİK verilerine göre nüfusun sadece %39,1'inin borçlu olmadığı, halkın %12,5'inin ise borçlarını ödemekte çok zorlandığı tespit edilmiştir. Nüfusun %43,3'ü için borçların biraz yük getirdiği, %5,2'nin ise yük olmadığı görülmüştür.

DİSK/Genel-İş Sendikası Araştırma Dairesi (emar) tarafından hazırlanan Ekim 2025 Türkiye'de Gelir Eşitsizliği ve Yoksulluk Raporu, bu durum çok açık ve net bir şekilde ortaya konulmuştur. Raporda; Türkiye'de her 10 kişiden 2'si yoksul olduğu, Türkiye'de yoksulluk sınırının son 10 yılda 12 kat arttığı, bir işte çalıştığı halde yoksul olanların oranının yüzde 11 civarında olduğu, asgari ücretin yaklaşık 5 bin 800 TL açlık sınırının altında kaldığı, her 10 çocuktan 4'nün yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında yaşadığı, kadınların yoksulluk veya sosyal dışlanma riski erkeklerle göre daha yüksek olduğu, gelir eşitsizliğinde Avrupa birinci olduğumuzu, en zengin yüzde 20'lik grup, en yoksul yüzde 20'lik grubun 9 katı gelir elde ettiği, hanehalkı başına aylık ortalama tüketim harcaması son bir yılda iki katı arttığı, her 10 kişiden 6'sının borçlu olduğu gibi bir çok veriyi gözler önüne sermiştir.

Bu bağlamda;

1. Resmi ekonomik göstergeler ve bağımsız araştırma şirketleri tarafından da tespit edildiği üzere yaşanan ekonomik krizi en çok hisseden ve yoksulluk sınırı altında yaşayan halka ve emekçilere ilişkin bir ekonomi politikası (vergi düzenlemesi ve emek-ücret politikası vb.) geliştirmeye yönelik bir düzenleme yapmayı düşünüyor musunuz?
2. Gelir dağılımı eşitsizliğinin, temel kaynağı olan emek-sermaye arasındaki adaletsizliği dengelemeye ilişkin bir çalışmanız bulunmakta mıdır? Bu hususta asgari ücreti arttırma, memur, işçi ve emeklinin ücret politikasını düzenleme ve refah payından yararlanılmasını sağlama gibi konularda bir çalışmanız bulunmakta mıdır?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 Faks: 0 (312) 420 24 76 E-Mail: cem.avsar@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA

35349

Cem AVŞAR
Tekirdağ Milletvekili

3. Enflasyonla mücadelede gerçekçi ve koruyucu ne tür ekonomi politikaları (yapısal reformlar, kamuda tasarruf ve TÜİK'in şeffaflığı) hayata geçirilmiştir? Bu hususta hedeflenen sonuçlar ve kazançlara ulaşılmış mıdır? Kamuoyunu bilgilendirmeyi düşünüyor musunuz?
4. Çalışan yoksulluğu ve borçluluğu azaltmak için sosyal koruma programları ve ücretlilere insanca yaşayabilecekleri bir gelir güvencesi sağlanmaya ilişkin diğer paydaş kurumların iş birliğinde bir çalışmanız var mıdır?
5. Eurostat verilerine göre, Avrupa Birliği ülkelerinde en zengin yüzde 20'lik kitleyle en yoksul yüzde 20'lik taban arasındaki gelir farkını gösteren S80/S20 oranı 4,66 iken Türkiye için bu oran 9,06'dır. Türkiye'deki zengin, tabaka Avrupa ortalamasının iki katı olacak şekilde yoksulların 9 katı gelir elde etmektedir. Buna karşın gelir adaleti sağlamaya ilişkin ne tür çalışmalar yapılmaktadır? Görev sürecinizde bu anlamda belirlenen hedefleri gerçekleştirme oranı nedir?

TBMM

Tel: 0 (312) 420 64 34- 35 **Faks:** 0 (312) 420 24 76 **E-Mail:** cem.avsar@tbmm.gov.tr
Adres: Halkla İlişkiler Binası 3.Kat B-312 TBMM-ANKARA